

„Ami előtte és ami utána volt”

(Menyhért Anna három verse elé)

Nem szokásom versek elé ajánlást írni, az esetleges olvasási lehetőségek számbavételével. Itt, ebben a helyzetben mégis éreztem ezt. A kényszert. Hogy kéne, hogy kellene. Egyrészt, mivel örülök annak, hogy pár vers erejéig hozhatunk némi ízelítőt egy nagyon merész, szinte a napokban megjelenő kötetből. A kiragadott korpuszok mindig izgalmasak, ugyanakkor bennük az az eshetőség, esendőség, hogy a kontextus egy része leválasztódott róluk. Ami előtte és ami utána volt. Másrészt nincs is. Ezért itt ez a pár sor. Olvassák vagy nézzék *el* nekem.

Menyhért Anna nyelve kísérletező nyelvhasználat, ami sok esetben szándékolatlan szembemegy a jelenlegi trendekkel. Nagyot vállal: olyan tradíciókat ért újra és emel be, amelyek nem sajátjai az érvényes kortárs (női) beszédmódnak. A népi-mitologikus hagyomány felfedezése, vagy a késő modern poétikai konstrukciók felelevenítése a versekben többféle olvasatnak ad termékeny terepet, de csak akkor, ha mintegy legitimálja saját érvényességét – azaz az olvasónak túl kell jutnia azon, hogy a szövegek nem adnak teret az eddig működtetett olvasási stratégiáknak. Pedig, a szimbolikus-metaforikus nyelv, a motivikus háló, a motívum mint versszervező elem tendenciózusan jelenik meg. Például az *És ő is integetben*, ahol álom, emlék, szorongás fonódik össze és határozza meg a szövegszerveződést, ahol a versszakok szinte csak impulzusok, és utalások szintjén a kollektív tudatból származó elemek képezik a jelentést. A cselekmény és a mai női lírában szokványosnak mondható önreflexió szinte teljesen hiányzik (és ahol szerepet kap, ott szinte paródiája a hagyományban pozícionálódó beszédmódnak).

A szövegszerveződésre jellemző, hogy leköveti a tematikát: a szűk fókuszú, cselekménytelen, inkább asszociációkra, benyomásokra építő sorok jellemzően alulretorizáltak, fragmentáltak, a versek nyelvileg is kettősséget hordoznak, amennyiben a képes kifejezésmódnak adnak terepet. A testiség megjelenítésére is ez jellemző: a ma szokványosnak mondható nyílt női beszéd a testről, a szexualitásról itt sokszor hiányzik, a versek újszerűsége az, hogy ebben a tekintetben is egy korábban érvényes tradíciót szólaltatnak meg. Tulajdonképpen semmi sincs kimondva, és ez a visszafogottság kiválóan alkalmas a fojtott vagy rejtett szexualitás, a nőiség nagyon is eredeti kifejezésére.

Bizonyítania kellene, több hasonló szöveggel, hogy valóban egy koncepcióról van szó, illetve hogy a megszólított hagyomány „élő”, és helyet követel magának a mai lírában. Én azt gondolom, Menyhért poétikája képes erre a lehetőségre, és a közeljövőben megjelenő kötete ennek lesz a bizonyítéka. Eleget tesz neki. Még nem tudni, mi lesz ennek a lírának a referenciája, de az egyedisége nagyon is érzékelhető, hiszen olyan hangot szólaltat meg a magyar lírában, amely szinte teljesen eltűnt, amely vállalja az ellentétes polaritást, szemben a tipikusan maskulin beszédmóddal, ugyanakkor a női beszédmód lényegét, pozícionáltságát nem az ‘ellen-férfi-beszédben’ érti. Sőt.

A kóstoló még addig mindentől mentes, ami egyfajta elkötelezettséget jelentene. Megosztana. Elosztana. Ajánlom figyelmükbe. Ez van. Közte.

(Mizser Attila)